

Ово не треба да чуди. Наша „еврореформска“ елита најчешће је узимала Ирску као пример бескрајних благодети евроинтеграција. Сада се испоставило да је баш та Ирска одбацила даљу интеграцију у ЕУ. Једино логично објашњење за такво понашање јесте да су Ирци изузетно незахвални. Они су, ваљда, искористили европске фондове да се развију, а сада желе да побегну из ЕУ.

То тешко да може бити истина. Готово читава политичка елита у Ирској била је за прихватање Лисабонског споразума. Све парламентарне странке, осим Шин фејна (који иначе и нема више од седам одсто гласова) залагале су се да ирски одговор буде „да“. У прилог прихватању Споразума изјаснили су се и синдикални вођи, као и католички великодостојници. Против су биле углавном групе грађана и део интелигенције. Зато се и чинило да је референдум у Ирској само ствар формалности.

Међутим, грађанско друштво надвладало је политичку елиту. То је било могуће само зато што је ирска политичка елита и сама оптужена за конформизам и колаборацију са евробирократама. Наиме, основна примедба ирских суверениста била је да Лисабонски уговор води у стварање отуђене супердржаве, са моћном бирократијом на врху и немоћним грађанином на дну.

И заиста, Лисабонски споразум је само другачијим речима изразио оно што је стајало у Уставу ЕУ, а што су француски и холандски бирачи већ одбацили 2005. године. Реч је о преносу суверености са националних држава на ЕУ и то у тако важним областима као што су економска политика, судство, полиција, образовање и још четрдесетак поља друштвеног живота. У тим областима, у ЕУ би се одлучивало квалификованом већином гласова, без права вета националних држава. Вето би био задржан само у главним сегментима спољне и одбрамбене политике, као и делимично на пољу социјалне сигурности, пореског система и културе.

Европском унијом управљао би председник, који би се бирао на мандат од две и по године, и комесари (министри) који би се бирали на пет година. Али, њихов број би био

смањен са 27 на 18, као што би био смањен и број посланика у европској скупштини са 785 на 751. Европска унија би, у овим областима, сама могла даље да проширује овлашћења, без посебних сагласности националних држава. То би могло да води, рецимо, увођењу тзв. европског налога за хапшење или европских обавезних упутстава у области образовања итд.

Општи осећај грађанског друштва у Ирској, као и раније у Француској и Холандији, био је да се губи утицај на демократске институције и на сопствену судбину. Одиста, једна ствар је утицај грађанина на парламент земље од 4,2 милиона душа, колико броји Ирска, а сасвим је нешто друго утицај бирача на парламент супердржаве од 300 милиона становника, колико броји ЕУ. Људи се ионако жале на отуђеност политичара у националном парламенту. Сада се ти људи могу запитати – шта ће бити с нама када нам завладају парламентарци из Стразбура? Ко ће тамо да заступа наше интересе и са колико успеха?

Што је најгоре, евробирографија је до сада показивала склоност ка брзом увећавању и још бржем корумпирању. За петнаест година, упозоравали су ирски суверенисти своје сународнике, уколико се наставе садашњи процеси, ЕУ ће се претворити у тромог, бирократизованог мастодонта, супердржаву којом управља огромна, отуђена бирократија. И то бирократија која новим порезима обезбеђује себи све нове и нове врсте привилегија.

Пред таквом администрацијом Ирци су још у добром почетном положају – макар због знања енглеског језика и нестигматизованости властите нације. Али, да мало пређемо и на српски случај, какав ће бити наш положај пред армијом бриселских и стразбуршких бирократа, ако је јасно у коју категорију су Срби већ одавно сврстани? Ако су се Французи, Холанђани и Ирци уплашили евробирографије, да ли је могуће да Срби немају баш никакав разлог за страх.

Наравно, могло би се одговорити да ћемо о томе мислити онда када уђемо у ЕУ. Али, није ли одговорност српске елите управо у томе да нам јасно предочи куда нас води и шта нас тамо чека? И није ли њен задатак да каже тачну цену коју Србија мора да плати како би остварила свој сан о бољем животу?

Чешки председник, Вацлав Клаус, рекао је да је ирско „не“ „победа слободе и разума над вештачким елитистичким пројектима и европском бирократијом“. Али, та победа може

Поуке ирског „не!“

Пише: Слободан Антонић
среда, 18 јун 2008 19:53

бити стварна тек ако јавност свих европских земаља буде од сопствене елите захтевала више демократске одговорности. Ми такође треба да притиснемо наше политичаре. Треба да их притиснемо док су нам још доступни. Јер, када и они постану део бриселске и стразбуршке машинерије, када се и они почну кретати по лавиринтима комесарских ходника, тада ће бити касно за сва питања која им се морају поставити и за све одговоре које морамо да добијемо.